ئەم بەڵگەنامەیە لە کۆنفرانسی 9 هەمبەستەگی فیدراسیۆنی سەرتاسەری پەنابەرانی ئیرانی و فیدراسیۆنی سەرتاسەری پەنابەرانی عیراقی دەنگی پێدرا ، لەبەر گرنگی ئەم بریار نامەیە بەهەندێك دەسكاری یەوە خرایەوە بەردەم كۆنگرەی فیدراسیۆنی سەراسەری پەنابەرانی عیراقی و دەدەنگی پێدرا .

بریار نامەی مافەكانی پەنابەران
فیدراسیۆنی سەراسەری پەنابەرانی عیراقی

ئاوارەی و پەنابەری یەكیكە لە دیاردە بەرچاوەكانی ئەمرۆی نیزامی سەرمایەداری. كەكۆچ وئاوارەی ملیونی بەهۆی میلیتاریزم وتیرۆریزم وراسیزم و نەتەوەپەرستی و فەناتیزمی دینی و قازانج وسودپەرستی، سەرتاپای ئەمرۆی بەشەریتی سەر زەمینی داگرتووە وملیونەها ئینسانی بێ خانەو لانە و بێ بەش لەسەرەتاترین مافی ئینسانی كردووە.، دنیای دوا جەنگی سارد جاریكی تر بەشەرێت كراوەتە قوربانی كێبەركێ دوو جەمسەری جیهانی تیرۆریستی دەولەتی و غەیرە دەولەتی كە جگە لەكارنامەی جەنگ وپەرەگرتنی كۆنەپەرستی و هاندانی جولانەوەی نەژاد پەرستانە و كاولكاری.. هیچ دیاریەكی تری بۆ بەشەریت پێ نی یە. لەم سەردەمەدا لیبراڵیك و ناسیونالیستیك ومەلایەك قسەیان كردۆتە یەك و ناتوانن بەبێ مردنی ملیون ئینسان دریژە بەژیانی سیاسی خۆیان بدەن..

جیهانی شارستانی، مرۆڤایەتی ئازادی خوازو ئینسان دۆست لەدنیادا ئەو هیزەیە بەر بەم بەربەریتە بگرێ.

ئینسانەكان پێش ئەوەی هیچ شوناسنامەیەكی میللی و قەومی و فەرهەنگی یان ببێ ئەندامی كۆمەڵگای ئینسانیین. بەلام چینە دەسەتدارەكان بەخۆیان حیزب وبزووتنەوە قەومی و ئاینی ومیللی یەكان و بە ناوی خوا و ئالاو سنور ونەژادەوە، لەهەولا بیپەروادان بۆ بەرگرتن بە ئازادی و ۆشبەختی و خۆشگوزەرانی ئینسانەكان..

هەلبژاردنی ژیانی پەنابەری و ئاوارەیی ولاتان، ئیختیاریكی ئازادانەی ئینسانەكان نەبووە و نییە. هەربۆیە خەبات و تێكۆشان بۆ دنیایەك كە مافی ئیقامەت و نیشتەجێ بوون و ژیانكردن و بەهرەمەندبوون لە بارودۆخێكی ئامن بۆ هەر ئینسانێك كەلەدەست سەركوت و جەنگ و برسیتی هەلهاتووە، بۆتە خەباتیكی رەواو هەقخوازانەو ئەركی سەر شانی هەر ئینسانێكی ئازادی خوازو ئینسان دۆستە لەسەرتاسەری دنیا.

ئاشكرایە پەلاماردانی مافی پەنابەری و سەندنەوەی ئەم مافانە پێشتكردنە لەهەموو بەها ئینسانی یەكان لەبواری ریزگرتن لەمافی ژیان بۆ خەلكێك كە كراوەتە قوربانی ستەم و سەركوت، سیاسەتێكی نوێی پەنابەری بەشێكە لەهێرشێكی هەمەلایەنە بۆ سەر ئینسان ومافەكانی لەسەرتاسەری ئەوروپا. ئەم دەسەلات و حكومەتانە بەهەر بیانوویەك بێت كەوتوونەتە لێ سەندنەوەی دەستكەوتەكانی چینی كریكاری ئەم وولاتانە وهێرش بۆ سەرمافە مەدەنی یەكان، كەم كردنەوەی خزمەتگوزاری یە كۆمەلایەتی یەكان داسەپاندنی هەلومەرجی كاری سەخت و زەمینە ساز كردن بۆ جێ بەجێكردنی بەرنامەی سیاسەتی ئابووری راستڕەواكان ولیبرالەكان، لەپالدا سیاسەتی دژی پەنابەریدا دەبەنە پێشەوە ومافەكانی پەنابەران بەرتەسك دەكەنەوە. زیندانی كردن ورەتكردنەوەی داوای پەنابەری تا راگرتنی پەنابەران لەگرتووخانە دەست بەسەرەكان و بێ حورمەتی كردن بە پەنابەران و داسەپاندنی خراپترین هەلومەرجی ژیان بەسەریاندا.. هەموویان بەخاتری سوود پەرستی و دانانی بەرژەوەندی ئابووری سەرمایەداران كراوەتە بەرنامەی دەولەتان و لە پێش بەها ئینسا نییەكانەوە دانراون.

ئەوەی تائیستا لەئاستی ئەم پەلامارە دژی ئینسانی یە یەك دەست ویەگرتوو رێكخراو نییە جولأنەوەی ئازادی خوازو ئینسان دۆستی دنیایەیە. هەربۆیە ئیمە لەپێناو هاتنە مەیدانیی هەرچی فراوانی ئەم بزوتنەوەیەو راوەستانەوەمان بەرامبەر بەم بەربەریتە بانگەوازتان دەكەین تا بەتەواوی توانامانەوە و لەژیر ئالای ئاسۆیەكی خەباتكارانەدا، هەول وتیكۆشانەكانمان یەكگرتوو ریكخراو بكەین لەئاستی جیهاندا و بۆ تەحقیقی ئەم بەرنامەیەی خۆوارەوە لەمەیداندا راوەستین:

فیدراسیۆنی سەرتاسەری پەنابەرانی عیراقی لەریزی پێشەوەی بەگری لەبەها ئینسانی یەکان وبەرگری لەمافەکانی پەنابەران راوەستاوە، وبۆ دابین کردنی ماف و ئازادی بەرابەری ئینسانی تێدەکۆشێ، ئێمە براوی تەواومان بە ئازادی بێ قەیدو شەرتی هەڵبژاردنی شۆینی ژیان وئازادی سەفەرکردن و هاتووچۆ، و پاراستنی شۆینی ژیان، ئازدی هەڵبژاردنی کار، هەڵگرتنی سنوری دەستکردە بۆ ئینسانەکان و بەهرمەند بوونی هەر کەسیکە لەژیانێکی ئارام و ئاسودە.

داواکارین لەگەڵمان بن بۆ جێ بەجێکردنی ئەم ئەرکانە ن وەك ریگا چارەو بەدیلی ئێمە بۆ چارەسەری کیشەی پەنابەری چاولێ بکەن.

پەنابەر:

هەر کەسێك کە لەژیر گوشاری سیاسی وکۆمەلایەتی و ئابووری و پێشیلی مافەکانی ئینسان لە (سەرکوت، جەنگ، پێشیلی مافەکانی ئینسانی، چەوساندنەوە، جنسی، نائارامی هەرەشەی دینی و ناسونالستی بۆتەوە لەلایەن هەر رێکخراو گروپی دینی و قەومی و عەشیرەتی دەولەتی و غەیرە دەولەتی بۆتەوە و پەنا بۆ ژیانێکی ئامن و ئارمتر وهانا بۆ وولاتێکی تر دەبات بێ قەیدو شەرت پێویستە مافی نیشەجێ بوون وماڤی پەنابەری بۆ بەرەسمی بناسرێت.

داواکاری ئینسان یەکان:

1. هیچ دەولەتێك مافی داخستنی سنورەکانی خۆی نی یە بەرووی پەنابەراندا.
2. هەرکەسێك بەدەلیلی نەژادی، جنسی، دینی، سیاسی کۆمەلایەتی ئابووری لەشۆینی ژیانی خۆیان رووبەرووی ئازار و ئەزیت و توندوتیژی و تەوهین و سوکایەتی دەبیتەوە وەیا رووبەرووی پێشیلکاری مافی مرۆڤ دەبیتەوە لەلایەن دەولەتەکان وە یان گروپە غەیرە دەولەتی یەکان دەبێ مافی پەنابەری پێ بدرێت.
3. منداڵان کە بەهەر دەلیلێك لەگەل دایك و باوکی خۆیاندا بەتەنها لەوولاتانی خۆیان هەڵدین، دەبێت دەست بەجێ مافی پەنابەریان پێبدرێت. بەهرەمەند کردنی پەنابەران و بەتایبەتی لاوانی خوار 18 ساڵ لە ئیمکاناتی ژیان و فیربوون، دەرمان وەرزش و سەرگەرمی ئاسای لەوولاتی پەیوەندی دار نابێت ببەسترێتەوە بە قبول کردنی مافی پەنابەرییەوە.
4 . ژنانێك کە لەوولاتی خۆیاندا بەپشتیوانی یاسای رەسمی، سونەت داب و نەریتی دواکەوتووانەو کۆنەپەرستانە یان بەهۆی توند تیژی داروەستەو گروپەدژی ژنەوە رووبەرووی خشوونەت ئازاری فیزیکی ،روحی فەرهەنگی ناموس پەرستی دەبنەوە،دەبێ مافی پەنابەریان بۆ بەرەسمیت بناسرێت.
5 . لە وولاتانیك کە ((خزمەتی)) سەربازی تییدا ئیجباریيە و هەلهاتن لێی، روو بەرووی سزای یاسایی ، وەك زیندانی کردن و بێ بەش کردن لە کاری دەولەت دەبیتەوە، ئەوکەسانەی کە مل بە "خزمەتی سەربازی ئیجباری" نادەن و رووەدەکەنە ولاتانی تر دەبی لە مافی پەنابەری بەهرەمەند بن.
6 . کاری پێچەوانە بەیاسای ولاتان، کە خەسلەتی چەوسینەرانەی، دینی و کۆنەپەرستانەیان هەیە و ئازار دانی ژن و مندال بەرهەمدینی بەسەرپیچی کردن ناژمیردرین. هەلسورانی سیاسی و فەرهەنگی و سنفی لە سایەی هیچ بارودۆخیکدا نابی وەك تاوان لە قەلەم بدریت. لە هەموو حالەتەکاندا دەبێت مافی نیونەتەوەیی ئینسان کە لە هەموو وولاتانی ئەورووپای غەربیدا هەیە لە بەر چاو بگریت.
7 . کەسانیك کە ژیانی تایبەتی سیاسی یان لە دەرەوەی وولات، شوینی لە دایك بوونیان پێچەوانەی یاسای ئەو وولاتەیە کە لێوەی هولهاتوە بە هەمان هۆ ئەگەر بگەرێندرێنەوە بۆ وولاتێك کە لێوەی هاتووە مەترسی دەستگیرکردن و زیندان کردنی لە سەر بێت. ئەوە ئەو کەسە دەبێت لە مافی پەنابەری بەهرەمەند کرێ.
8 . تاوانبەرانی شەر، سەرانی وولات و کەسانێك کە تاوان و ئینسان گوژیان کردوە، تا کاتێك کە لەو وولاتەی کە هەلهاتوون سزای ئعدام ئەشکەنجە هەبێت، نابێت بۆ ئەو وولاتانە دیپورت بکرێنەوە. بەلأم دەبێت بە معیاری حقوقی وولاتیك کە ئەو سزایانە تیدا لغو کراوەتەوە دادگای بکرێت و سزا بدرین.

9 . هەموو ژنان، کچان، مندالانی خوار 18 ساڵ کە لە وولاتانی سەرکوتگەرو ئیسلامزاوە هەلهاتوون و روویان لەپەنابەری ولاتانیکی‌تر کردووە، دەبی مافی پەنابەریتی‌یان بەرەسمی بۆبناسری.

10 . نەبوونی مەدارك و بەلگە نامە و ناسنامە یا تەنانەت سود وەرگرتن لە بەلگەنامەی دروست کراوی نا یاسایی لە لایەن پەنابەرانەوە تاوان نییەو نابێت کاریگەری خراپی لە سەر بە ریسمیەت ناسینی مافی پەنابەری ئەو هەبێت. بوونی پاسپورت و دەرباز بوونی یاسایی نابێت ریگر بێت لە بەردەم بە دەست هێنانی مافی پەنابەری دا.

11 . هەر پەنابەرێك مافی هەیە لە وولاتیکدا کە داوای مافی پەنابەری دەکات، لێکولینەوە لە سەر فایلەکەی بکرێت، دەرباز بوون بە نیو وولاتانی تردا نابێت رێگر بێت لە بەردەم داواکاری مافی پەنابەری و لەو وولاتەدا بێتە پەنابەر هەلبژاردنی شار و شوینی ژیان مافی ئینسانی هەموو پەنابەرانەو نابێت پێشیل بکرێت.

12 . هەر پەنابەرێك مافی هەیە کە بەشێوەیەکی یەکسان و عەدلانەترین پروسەی پەنابەری بەهرەمەند بێت. هەر پەنابەرێك دەبێت لە خزمەتگوزاری خورایی حقوقی بەهەرەمەند بێت ، وەك محامی، وەرگیر، رێنمای لە بارەی پروسەی پەنابەرییەوە، بەهرەمەند بوون لە مافە کۆمەڵایەتی و ریفاهی باو لە کومەلگا لە چەشنی مافی کارکردن، مافی خۆیندن، هەروەها بیمەی بیکاری، بیمەی دەرمانی بەشیکە لە مافە ئاسایەکانی هەر پەنابەرێك.

13 . هیچ پەنابەرێك بە خاتری پەنابەر بوون یا رووکردنە هەر وولاتیك، بە بێ بەلگە نامە، نابێت دادگاو زیندان بکرێت، ئەگەر پەنابەرێك لە وولاتێکدا کە داوای پەنابەری دەکات، تاوانێك بکات دەبێت فایلەکەی بە پیێ یاساکانی ئەو وولاتە لێکولینەوەی لە سەر بکرێت.

14 . هەموو پەنابەران مافی راکیشانی خیزان ومنالیان هەیە.

15 . زیندانیانی سیاسی پێشتر و کەسانێك کە ئەشکەنجە دراون، دەبێت وەك پەنابەر وەرگیرن، ئەم کەسانە بەدانی نامەی پشتیوانی لە لایەن رێکخراوەیەك یا حزبێکی سیاسی ئوپوزسیونەوە بەسە بۆئەوەی داوای مافی پەنابەری یان بۆ بە رەسمیەت بناسرێ.

16 . ئازادی بەیان کوبونەوە و ریکخراوبوون هەلسورانی سیاسی و کۆمەلایەتی بۆ هەموو پەنابەران دەبێت بە هەمان پێوانەی هاولاتیانی تری ئەو وولاتە بۆپەنابەران بەرەسمی بناسریت. دەولەتەکان بەرپرسن لە دابین کردنی ئاسایش بۆ ئەم هەلسوراوانە لە هەر جورە هیرشیکی تروریستی یا راسیستی.

17 . هەر جورە تەبلیغاتیکی راسیستی و نەژادپەرستانە بە دەر لە دەولەتی و نا دەولەتی دژ بە پەنابەران دەبێت قەدەغە بکرێت.

18 . دابین کردنی ئیمکاناتی پێویست بە شێوەیەکی سیستەماتێك و پلان داریژراو، بە مەبەستی جیکەوتنی هەرچی زووتری پەنابەران لە نیو گومەلگای پەنابەر وەرگردا، و هەروەها بەهرەمەندی پەنابەران لە هەموو مافێکی فەردی و کۆمەڵایەتی وەك هاولاتیەکی ئەو وولاتە دەبێت لە دەستور کاری وولاتانی پەیوەندیداردا قەرار بدرێت. هیچ پەنابەرێك نابێت بەپیی میلیەت و فەرهەنگ و دین لە ژیر ناوی نسبەیەتی فەرهەنگی دا لە کومەلگاو فەرهەنگی پێشرەو جیا بکرێتەوە. قەدەغە کردنی بە کار هێنانی سیاسەتی نسبیەتی فەرهەنگی نسبەت بە پەنابەران لە کومەلگای پەنابەر وەرگردا.

19.داخستنی دەست بەجێ هەموو بنکەکانی دەستبەسەرکردنی پەنابەران لەئەوروپاو شۆێنکەکانی تر.

20.ئاسایش و داوەری کۆمەلایەتی بێ جیاوازی وەك ئەندامی مافێ یەکسانی کۆمەڵگا.

21.هەموو ئینسانێك مافێ خۆیەتی لەهەموو پێداویستیەکی کۆمەڵگای ئەمرۆ بەهرەمەند بێت بێ جیاوازی پێداویستی پزیشکی، دەرمان ،مافێ خۆیندن و فیربوونی زمان،بەکارهینانی بوارەکانی شارەزای خۆی لەکۆمەڵگا بەهرمەند بێت .

22.بوونی مەزهەب یان نەبوونی بێ قەیدو شەرت ئازادە هەر جۆرە فشارێکی ئیجباری فیزیکی لەپێناو قبولکردنی مەزهەب قەدەغەیە،هەڵبژاردنی مەزهەب ئەمری گەورە سالانە ،هەر فشارێك بۆ مندالان و لاوان خوارتەمەن 16

ساڵ قەدەغەیە، خوێندنی دەرسی مەزهەبی ممنوعە، کۆمەك کردن بەهەموو دەزگایەکی دینی لەلایەن دەولەتەوە قەدەغەیە لەژیر ناوی فرە فەرهەنگیدا..

23.مافی وەرگرتنەوەی هاولاتی (ستیزن) لەهەر پەنابەرێك لەژیر هەر ناو و ئەنجام دانی تاوانێك قەغەیە بەکارهێنانی یاسا بەشێوەیەکی یەکسان بۆ هاوولاتیان لەکۆمەڵگادا.

24-سەلامەتی و مافی ژیان وپاراستنی جەستەی ژیانی تایبەتی کەسەکان لە هەر جۆرە هەرەشەو پێشیلکاریەك نەژاد پەرستانە،قەدەغەکردنی هەر جۆرە تەبلیغاتێکی راسیستی (نەژاد پەرستان) و جیاکاری نیوان ئینسانەکان بەرامبەر بە پەنابەران.

فیدراسیۆنی سەراسەری پەنابەرانی عیراقی بروای تەواوی بەوە هەیە لەم خەبات وبۆ بەسەر ئەنجام گەیاندنی بەندەکانی ئەم بریار نامەیە تەنها نی یە و هاوکات جیّ بەجێکردنی تەنها پەنابەرانی کوردو عیراقی لیّ بەهرمەند نابێت بەڵکو تەواوی بەندەکانی ئەم بریار نامەیە خواستو داواکاری ئینسانی هەر ئیستای سەرجەم پەنابەرانە لە هەر شوێنێك بن. دلنیاین تەنها نیین خەڵکی ئازادی خوازی و یەکیتی کریکاری و رێکخراوە پەنابەری و ئینسان یەکان تا دەگاتە بەرێکخراوەکانی وەك مافی مرۆڤ و لیبوردنی نیو دەولەتی دەتوانن پشتیوان وبەرگری و داکۆکی لەم بریار نامەیە بکەن لەپێناو ئایندەیەکی ئینسانی و ریزگرتن لە بەها ئینسان یەکان.